

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎN C H E I E R E

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către
Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată
depusă de către Lilia Melnic împotriva Ministerului Justiției al
Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la
judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței și
repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel
Chișinău, prin care s-a admis cererea de apel declarată de avocatul
stagiatar Andrei Racu, în interesele Liliei Melnic, s-a casat hotărârea
din 03 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-
a adoptat o nouă hotărâre

*(Dosarul nr. 2ra-43/24
NR. PIGD 2-22086024-01-2ra-30012024)*

Recursul declarat după 01 septembrie 2023.
Invocarea declarativă a art. 432 alin. (1) lit. b), e) din Codul de
procedură civilă nu constituie temei pentru admisibilitatea
recursului.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. A. Sandu,
Curtea de Apel Chișinău, jud. V. Sîrbu, D. Dulghieru, A. Malîi,

16 octombrie 2024

Copia corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Mariana Ursachi, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 17 iunie 2022, Lilia Melnic a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței și repararea prejudiciului moral.

2. În susținerea acțiunii reclamanta a indicat că la 17 octombrie 2019 a depus cerere, iar la 11 noiembrie 2019 concretizată, privind eliberarea ordonanței judecătorești, prin care a solicitat întoarcerea executării silite.

3. Prin ordonanța din 15 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a încasat de la debitorul BC „Moldinconbank” SA în beneficiul creditorului Lilia Melnic (Buga) suma de 12 364,90 lei ce constituie întoarcerea executării încheierilor din 17 aprilie 2018 și 03 octombrie 2017 a executorului judecătoresc Vitalie Bajag, anulate prin încheierea din 11 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

4. A menționat că a solicitat eliberarea ordonanței judecătorești din 15 noiembrie 2019 a judecătoriei Chișinău, sediul Centru, însă i s-a comunicat că debitorul BC „Moldinconbank” SA a depus obiecții.

5. Ulterior, de mai multe ori a solicitat de la Judecătoriei Chișinău, sediul Centru de a i se comunica la ce etapă de examinare se află cauza, însă de fiecare dată i se spunea că nu au fost examinate obiecțiile.

6. Reclamanta a indicat că ordonanța judecătorească, sau încheierea cu privire la anularea acesteia nu au fost recepționate de la instanța de judecată.

7. Respectiv, consideră că examinarea cauzei în termen de doi ani și opt luni este un termen excesiv de mare pentru un asemenea litigiu, fiindu-i încălcat dreptul la examinarea în termen rezonabil a cauzei și ca consecință a solicitat încasarea prejudiciului moral.

8. Reclamanta Lilia Melnic a solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, încasarea din contul bugetului de stat a prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

9. Prin hotărârea din 03 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței judecătorești în dosarul nr. 2p/0-231/2019 finisată cu respingerea obiecțiilor formulate conform încheierii din 30 septembrie 2022 și repararea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei ca fiind neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

10. La 11 noiembrie 2022, avocatul stagiar Andrei Racu, în interesele Liliei Melnic, a declarat apel împotriva hotărârii din 03 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

11. Prin decizia din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de avocatul stagiar Andrei Racu, în interesele Liliei Melnic. S-a casat hotărârea din 03 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a adoptat o nouă hotărâre, prin care: S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței și repararea prejudiciului moral. S-a constatat faptul încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei. S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Liliei Melnic suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei. În rest cererea s-a respins.

12. Pentru a decide astfel, reținând particularitățile și circumstanțele speței, instanța de apel a relevat că instanța de fond a stabilit incorect necesitatea de a respinge pretențiile reclamantei privind constatarea încălcării dreptului Liliei Melnic la judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței.

13. Materialele cauzei atestă că la 17 octombrie 2019, Lilia Melnic a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Centru cerere, concretizată la 11 noiembrie 2019, cu privire la eliberarea ordonanței judecătorești prin care a solicitat întoarcerea executării silite.

14. La 15 noiembrie 2019 a fost emisă ordonanța judecătorească, prin care s-a dispus încasarea de la debitorul BC „Moldindconbank” SA în beneficiul Liliei Melnic a sumei de 12 364,90 lei, ce constituie întoarcerea executării încheierilor din 17 aprilie 2018 și 03 octombrie 2017 a executorului judecătoresc Vitalie Bajag, anulate prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 11 aprilie 2019, iar până la data depunerii cererii de chemare în judecată acestea nu au fost examinate.

15. Instanța de apel mai atestă că, cererea privind eliberarea ordonanței judecătorești, prin care s-a solicitat întoarcerea executării silite se află pe rolul instanței, și anume, a Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 17 octombrie 2019 și până în prezent nu a fost examinată, termen, de principiu, care nu corespunde criteriului normelor naționale și celor internaționale, fiind unul lipsit de rezonabilitate în raport cu complexitatea cererii înaintate și măsurile procedurale necesare ce au condus la neexaminarea în perioadă îndelungată a cererii înaintate de către Lilia Melnic.

16. În context, efectuând o cercetare a circumstanțelor de fapt, instanța de apel a constatat că din raportul prezentat de către Ministerul Justiției al RM, rezultă că prin încheierea din 21 octombrie 2019 a judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în conformitate cu art. 349 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererii privind întoarcerea executării silite nu s-a dat curs.

17. La data 15 noiembrie 2019 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a emis ordonanța judecătorească.

18. Debitorul BC „Moldindconbank” SA la 18 decembrie 2019 a depus obiecții împotriva ordonanței judecătorești din 15 noiembrie 2019.

19. În conformitate cu prevederile art. 352 alin. (5) din Codul de procedură civilă s-a dispus convocarea părților și s-a fixat ședința de judecată la 18 martie 2020, pentru a face explicații relevante examinării obiecțiilor.

20. Din cauza instituirii stării de urgență în țară ședințele fixate pentru data de 18 martie 2020 și 02 aprilie 2020 nu a au avut loc. Ședința fixată pentru 13 octombrie 2020 nu a avut loc urmare a instituirii regimului special limitat de activitate a instanței, instituit prin dispoziția nr. 48 din 14 septembrie 2020 a președintelui Judecătoriei Chișinău. Pentru ședința fixată la data de 04 iunie 2021, citați legal, părțile la proces nu s-au prezentat. Ședința fixată pentru 30 iulie 2021 nu a avut loc din cauza aflării judecătorului pe foaie de boală.

21. Ulterior, ședința fixată pentru 10 decembrie 2021 nu a avut loc deoarece prin Decretul nr. 240-IX din 22 noiembrie 2021 judecătorul Sergiu Daguța a fost numit judecător la Curtea de Apel Chișinău. Prin dispoziția nr. 1 din 03 ianuarie 2022 a Președintelui interimar al CSM i-au fost prelungite

împuternicirile judecătorului pentru finalizarea cauzelor aflate la stadia finală de examinare.

22. La 30 septembrie 2022 prin încheierea adoptată de judecătorul Sergiu Daguța obiecțiile debitorului BC „Moldindconbank” SA au fost respinse ca fiind neîntemeiate. Ulterior, nefiind de acord cu încheierea din 30 septembrie 2022 BC „Moldindconbank” SA a depus recurs, și cauza civilă urmează a fi examinată la Curtea de Apel Chișinău.

23. Reieșind din circumstanțele speței, instanța de apel a constatat că, totuși, cele constatate nu sunt în măsură să primeze față de constatarea inițială privind faptul că cauza în privința căreia se solicită constatarea încălcării termenului rezonabil de judecare a fost încălcat, fiind într-un termen excesiv, care în mod evident aduce atingere drepturilor Liliei Melnic.

24. Drept urmare, instanța de apel consideră ca fiind întemeiată pretenția Liliei Melnic privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței, și urmează a fi admisă și constatată încălcarea acestui drept în acord cu prevederile legale naționale și internaționale.

25. Având în vedere că compensația pentru prejudiciul moral trebuie să fie suficientă, însă nu excesivă, instanța de apel a considerat că criteriilor indicate corespunde suma de 5 000 lei, încasarea unei sume mai mari fiind disproporționată în raport cu încălcarea admisă și cu faptul că însăși constatarea dreptului încălcat reprezintă, potrivit jurisprudenței CtEDO (cauza Amihalachioaie c. Moldovei) o satisfacție echitabilă a suferințelor morale, însă insuficientă în speță pentru a acoperi integral întinderea acestora.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

26. La 12 ianuarie 2024, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat recurs împotriva deciziei din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

SOLICITAREA RECURENTEI

27. În motivarea recursului, reprezentantul recurentului a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel deoarece concluziile instanței derive din aprecierea eronată a normelor de drept material ce reglementează examinarea acțiunilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

28. A susținut că în speță nu există motive de tergiversare a examinării cauzei civile, or, însăși respectarea întocmai a procedurii din partea

instanțelor de judecată naționale, cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept tergiversare a examinării cauzei.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

29. Art. 434 al Codului de procedură civilă prevede următoarele:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

30. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 03 octombrie 2023 și a expediat-o participanților la proces la 23 noiembrie 2023, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere prin poșta electronică (f. d. 90). Astfel, recursul declarat la data de 12 ianuarie 2024 de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, este în termen.

31. Prin încheierea din 26 aprilie 2024 a Curții Supreme de Justiție, s-a expediat intimății Lilia Melnic, copia recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a comunicat dreptul de depunere, în termen de până la o lună, a referinței, cu expunerea asupra obiecțiilor materiale și procedurale invocate în cererea de recurs (f. d. 108-111). Intimata Lilia Melnic la 03 iunie 2024 a depus referință, prin care a solicitat a declara inadmisibil recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

32. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel. În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, împotriva deciziei din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2023.

33. Art. 433 alin. (1), lit. a) din Codul de procedură civilă relevă că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1)”

34. Art. 432 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă reglementează că:

„ Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

35. În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

MOTIVAREA INSTANȚEI

36. Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

37. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023).

38. Din analiza recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova rezultă că, drept temei de declarare a recursului au fost invocate prevederile art. 432 alin. (1) lit. b), e) din Codul de procedură civilă (vezi pct. 34).

39. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a hotărârii contestate, or, motivele invocate în cererea de recurs sunt similare celor

invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat corespunzător cu respectarea prevederilor legale.

40. De asemenea, motivele menționate în cererea de recurs sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra cărora instanța de apel, s-a pronunțat corespunzător cu respectarea prevederilor legale.

41. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea repetată a situației (redată în referință în instanța de fond), nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

42. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

43. În contextul prevederilor art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în cazul invocării inclusiv în recurs de către recurent a temeiurilor conținute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs verifică sub aspectul dat temeiurile recursului.

44. La acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p. 38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45). Procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

45. Din considerentele redate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare prin prisma art. 433 alin. (1) lit. a), urmează a fi considerat inadmisibil.

46. Din aceste motive, în conformitate cu art. art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, împotriva deciziei din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Decizie este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi